

Nationell klinisk slutexamination för sjuksköterskeexamen, 180 hp

Instruktioner till skriftlig tentamen

ANSLUTNA LÄROSÄTEN OBLIGATORISK VERKSAMHET

ANSLUTNA LÄROSÄTEN FÖRSÖKSVERKSAMHET

Instruktion till skriftligt prov

Skriftligt prov består av två delar, delprov I och delprov II. Båda delproven tillsammans omfattar två patientfall Nicole Nielsen och Niklas Nyberg. I patientfallen tillförs information successivt. Varje nytt ark inleds med en ingresstext som repeterar information och ger svarsalternativ till föregående arks frågor.

Miniräknare är tillåten.

Delprov I. Maxpoäng: 50 poäng

Godkänt delprov I: 33 poäng

Delprov II. Läkemedelsberäkningar markeras med *

Godkänt delprov II: Godkända läkemedelsberäkningar

Patientfall 1 Nicole Nielsen, innehåller 13 frågor och Patientfall 2 Niklas Nyberg, innehåller 14 frågor

Möjliga poäng i patientfall 1 är 25 poäng

(Delprov I) samt godkänd

läkemedelsberäkning (Delprov II)

Fråga 1 = 1 poäng

Fråga 2 = 1 poäng

Fråga 3 = 2 poäng

Fråga 4 = 2 poäng

Fråga 5 = 2 poäng

Fråga 6 = 2 poäng

Fråga 7 = 2 poäng

Fråga 8 = 3 poäng

Fråga 9 = 2 poäng

Fråga 10 = 2 poäng

Fråga 11 = 3 poäng

*Fråga 12 = Läkemedelsberäkning G/U

Fråga 13 = 3

Möjliga poäng i patientfall 2 är 25 poäng

(Delprov I) samt godkänd

läkemedelsberäkning (Delprov II)

Fråga 1 = 2 poäng

Fråga 2 = 2 poäng

Fråga 3 = 1 poäng

Fråga 4 = 1 poäng

Fråga 5 = 1 poäng

Fråga 6 = 3 poäng

Fråga 7 = 2 poäng

Fråga 8 = 2 poäng

*Fråga 9 = Läkemedelsberäkning G/U

Fråga 10 = 3 poäng

Fråga 11 = 2 poäng

Fråga 12 = 2 poäng

Fråga 13 = 2 poäng

Fråga 14 = 2 poäng

Frågorna är konstruerade så att du måste begränsa dina svar. Du måste därför på angivet skrivutrymme ange dina svar. Om handstilen är svåräst/oläslig kan bedömning av svaret påverkas. Om du garderar dig genom att räkna upp fler svarsalternativ än vad som efterfrågas, rättas endast de först angivna svarsalternativen.

Provet ska ligga till vänster så långt upp mot bordshörnet som möjligt, *upp och ned*, och du börjar med det översta arket och vänder ett i taget. Besvarat ark läggs *upp och ned* i den färgade plastmappen till höger på bordet. Ta därefter nästa ark och vänd det rätt. Det är inte tillåtet att gå fram och tillbaka i tentamen. Det får bara finnas ett rättvänt vitt ark framme. Lagt ark ligger. Om du behöver kladdpapper finns det färgat papper att tillgå.

Kom ihåg att skriva ditt kodnummer på varje ark. Om du felaktigt eller av misstag får upp arken i fel ordning skall du omgående kontakta tentamensvakt. Risk finns annars för att ditt prov kan underkännas eller att misstanke om fusk uppstår.

Således får endast det färgade instruktionsbladet, färgat kladdpapper och ett vitt rättvänt ark finnas framme samtidigt under examinationen.

När du är färdig med tentamen, lägg den färgade plastmappen i det kodmärkta kuvertet och lämna till tentamensvakten. **Lycka till!**

KOD _____

Detta är nu provets sista sida.
Resultatet publiceras utifrån kodlista.

Om du av misstag startat med denna sida: kontakta omgående tentamensvakt.
Risk finns annars för att ditt prov kan underkännas eller att misstanke om fusk uppstår.

KOD _____

Niklas är nu optimalt smärtstillad och det är dags att planera för hemgång. Hans blåstömningsbesvär gör det dock nödvändigt att sätta en KAD före hemgången. Det är viktigt att upprätta en vårdplan avseende Niklas urinkateter innan han skrivs ut till hemmet. Några områden som är viktiga är bl.a. vem som är ansvarig för katetervården avseende byte, vem som är ansvarig för utvärdering, indikationer till katetern samt mängd vätska i kateterballongen. Du blir kontaktad av en undersköterska om att Niklas har besvär med obstipation. Du åker hem till honom och samtalar med honom om hans problematik och ger honom egenvårdsråd som t.ex. att dricka lagom med vätska, dricka kaffe, ha regelbundna toalettbesök och se till att ha lugn och ro vid toalettbesöken.

När du vårdar Niklas skall du ha en holistisk människosyn där du skall tillgodose Niklas fysiska, psykiska, sociala och andliga eller existentiella behov. I samtalet med Niklas framkommer det att Niklas har behov av att diskutera/uttrycka sin existentiella smärta.

14. Ge 4 exempel på vad existentiell smärta kan omfatta för områden. (0,5p/svar) (2p)

1	
2	
3	
4	

Niklas vårdas hemma och hans sista tid i livet präglas av lugn.

KOD _____

Ultraljudsundersökning visar att Niklas urinblåsa är fylld med urin över rekommenderad mängd. Läkaren ordinerar att en kvarliggande kateter skall sättas. Du förbereder och genomför katetriseringen. Innan du kateteriserar kontrollerar du att Niklas inte är överkänslig mot latex eller bedövningsgelen som innehåller Lidokain. Du använder dig av minst 20 g bedövningsgel. När du genomför kateteriseringen håller du penis i 90 graders vinkel mot kroppen. Du sprutar in bedövningsgelen i två omgångar och vänta 1 minut så att slutningsmuskeln slappnar av. Efter att du sprutat in bedövningsgelen väntar du i 3-5 minuter så att den hinner verka innan du för in katetern. Niklas är nu optimalt smärtstillad och det är dags att planera för hemgång. Hans blåstömningsbesvär gör det dock nödvändigt att ha kvar sin KAD vid hemgången. Den information du ger till Niklas före hemgången avseende risker med KAD är att det t.ex. finns risk för läckage, stopp, obehag som smärta och risk för infektion.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Det är viktigt att upprätta en vårdplan för Niklas avseende hans urinkateter innan han skrivs ut till hemmet.

12. Ange 4 områden som bör ingå i Niklas vårdplan avseende urinkatetern. (0,5p/svar) (2p)

1	
2	
3	
4	

Niklas skrivs ut från avdelningen till hemmet och rapporteras över till kommunens vård och omsorg.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I HEMSJUKVÅRDEN

En dag kontaktas du av en undersköterska om att Niklas har bekymmer med obstipation. Du åker hem till honom och samtalar med honom om hans problematik.

13. Ge 4 egenvårdsråd till Niklas som motverkar obstipation. (0,5p/råd) (2p)

1	
2	
3	
4	

KOD _____

Niklas 78 år som har metastaserad prostatacancer sätts in på smärtlindring efter läkarbedömning. Den vanligaste analgetikagruppen vid cancersmärta är starka opioider. Niklas blir insatt på tablett Morfin® i syfte är att utvärdera dygnsbehovet så att ett långtidsverkande preparat kan ordineras.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Ultraljudsundersökning visar att Niklas urinblåsa är fylld med urin över rekommenderad mängd. Läkaren ordinerar att en kvarliggande kateter skall sättas. Du förbereder och genomför katetriseringen.

10. Nedan följer frågor om hur du går till väga när du kateteriserar Niklas. (0,5p/svar) (3p)

Vad frågar/kontrollerar du att Niklas inte är överkänslig mot innan du genomför kateteriseringen?	
Vad är minsta mängd bedövningsgel du använder när du kateteriserar Niklas?	
I vilken vinkel i förhållande till kroppen håller du Niklas penis vid kateteriseringen?	
Varför skall du spruta in bedövningsgelen i två omgångar?	
Hur länge skall du vänta mellan första och andra omgången när du anlägger bedövningsgelen?	
Hur lång tid tar det innan bedövningsgelen ger tillräcklig effekt?	

Niklas är nu optimalt smärtstillad och är insatt på tablett Dolcontin® som är ett långtidsverkande morfinpreparat och tablett Morfin Meda® 10 mg vid behov. Det är dags att planera för hemgång. Hans blåstömningsbesvär gör det dock nödvändigt ha kvar sin KAD vid hemgången.

11. Ange 4 exempel på information som du som omvårdnadsansvarig sjuksköterska ger till Niklas avseende risker med KAD inför hemgången? (0,5p/svar) (2p)

1	
2	
3	
4	

KOD _____

Niklas 78 år har hormonbehandlats och opererats för sin prostatacancer, men behandlingen har inte haft önskad effekt. Han ska nu läggas in på en kirurgisk vårdavdelning eftersom han har svårigheter att tömma urinblåsan. Vid ankomstsamtalet berättar Niklas att han fått ihållande smärtor från ryggen, du noterar även att han visar tecken på en begynnande depression. Du berättar om dina observationer för avdelningsläkaren och med Niklas godkännande kontakter du en kurator. Niklas sätts efter läkarbedömning in på ett SSRI-preparat, Citalopram®. Innan behandlingen påbörjas är det viktigt att informera Niklas om att effekten av preparatet kan dröja och vissa vanliga biverkningar såsom huvudvärk, sömnstörningar, illamående och muntorrhet kan uppkomma. För att gå vidare med utredningen och få besked om Niklas har spridning av sin prostatacancer genomgår han en scintigrafiundersökning. Denna visar utbredda metastaser, vilket förklarar Niklas smärtproblematik. Den vanligaste analgetikagruppen vid cancersmärta är starka opioider och Niklas blir insatt på tablett morfin. Vanliga biverkningar som Niklas kan drabbas av när han behandlas med morfintabletter är förstoppning, illamående, trötthet och kognitiv dysfunktion.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Niklas är insatt på tablett Morfin® i syfte är att utvärdera dygnsbehovet så att ett långtidsverkande preparat kan ordinerars. Du ska dosera Niklas morfin.

Morfin Meda®

Tablett 10 mg Narkotiskt anagletikum Aktiv substans: Morfin

Dosering:

På grund av stora skillnader mellan olika patienter i fråga om farmakokinetik, smärtintensitet, smärtgenes, eventuell tolerans och ålder skall doseringen av Morfin Meda tabletter individualiseras. Försiktighet skall iakttas och dosen initialt reduceras vid morfinbehandling av äldre patienter samt vid behandling av patienter med nedsatt lever- och njurfunktion.

Rekommenderad dos vid morfinbehandlingens påbörjande är 5-10 mg 4-6 gånger dagligen. Om detta inte ger tillräcklig smärtlindring kan dosen behöva ökas till 10-30 mg 4-6 gånger dagligen eller i undantagsfall ännu högre. Doseringsintervallet bör vara 4-6 timmar.

Niklas börjar med dosen 5 mg 6 gånger per dygn, men dosen måste ökas till 20 mg 6 gånger per dygn för att han skall bli smärtlindrad.

***9. Svara på nedanstående läkemedelsberäkningsfrågor. (Korrekt svar=godkänd)**

a. Hur många tabletter morfin 10 mg skall Niklas totalt ha per dygn när behandlingen påbörjas?	
b. Hur många tabletter morfin 10 mg skall Niklas totalt ha per dygn när han är smärtlindrad?	

KOD _____

Niklas Nyberg, 78 år har en lågdifferentierad prostatacancer som hormonbehandlas inför operation. Han får information om att östrogen hämmar tillväxten och att testosteron gynnar/ökar tillväxten av tumören. Innan hormonbehandlingen påbörjas har du ett samtal med Niklas där du skall informera honom om rutiner kring behandlingen. Du presenterar dig och ni sätter er i ett enskilt rum. Du uppmuntrar till delaktighet, anpassar informationen efter hans kunskapsnivå, ställer öppna frågor, är lyhörd för antydningar och bekräftar honom i samtalet och sammanfattar.

Niklas opereras men ett år senare söker han vård på grund av att han har svårigheter att tömma urinblåsan. Niklas läggs in på en kirurgisk vårdavdelning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Vid ankomstsamtal med Niklas framkommer att han fått ihållande smärtor från ryggen. Du noterar även att Niklas visar tecken på en begynnande depression. Du berättar om dina observationer för avdelningsläkaren och med Niklas godkännande kontaktar du en kurator. Niklas sätts efter läkarbedömning in på ett SSRI-preparat, Citalopram[®]. Innan behandlingen påbörjas är det viktigt att informera Niklas om att effekten av preparatet kan dröja och att vissa biverkningar kan uppkomma.

7. Ange 4 mycket vanliga biverkningar av SSRI-preparat, Citalopram[®], som är viktigt att informera Niklas om. (0,5p/biverkan) (2p)

1	
2	
3	
4	

Undersökningarna som genomförs visar att Niklas har utbredda metastaser, vilket förklarar hans smärtproblematik. Den vanligaste analgetikagruppen vid cancersmärta är starka opioider och Niklas blir insatt på tablett morfin.

8. Ange 4 vanliga biverkningar som Niklas kan drabbas av när han behandlas med morfintabletter. (0,5p/biverkan) (2p)

1	
2	
3	
4	

KOD _____

Niklas Nyberg, 78år har en lågdifferentierad prostatacancer. De två vanligaste kurativa behandlingsformerna när tumören enbart är begränsad till prostatan är radikal prostatektomi och strålbehandling. När det finns flera behandlingsalternativ som stämmer överens med vetenskap och beprövad erfarenhet har Niklas rätt att vara med och välja behandling, vilket anges i Patientsäkerhetslagen och Patientlagen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ UROLOGMOTTAGNINGEN

Läkaren informerar Niklas om att det finns olika behandlingsalternativ. Utifrån den typ av prostatacancer som Niklas har är hormonbehandling en lämplig behandlingsstart innan operation av prostata.

5. *Tillväxten av en prostatacancer påverkas av hormoner. Vilket hormon stimulerar respektive hämmar tillväxten? Kryssa i korrekta påståenden. Båda svaren måste vara korrekta för att ge poäng på frågan. (1p)*

<i>Hormon:</i>	<i>Hämmar tillväxten</i>	<i>Stimulerar tillväxten</i>
<i>Östrogen</i>		
<i>Testosteron</i>		

Innan hormonbehandlingen påbörjas har du ett samtal med Niklas där du ska informera honom om rutiner kring behandlingen. Du avsätter tid, presenterar dig och ni sätter er i ett enskilt rum. Hur du samtalar med Niklas påverkar er kommunikation.

6. *Ange 6 färdigheter som du kan använda dig av i samtalet som främjar kommunikationen med Niklas. (0,5p/faktor) (3p)*

1	
2	
3	
4	
5	
6	

KOD _____

Niklas Nyberg, 78 år är änklung sedan några år och bor i en lägenhet. Han har två barn, en son som flyttat utomlands och en dotter som bor i samma stad. Båda barnen har barn och barnbarnen är till stor glädje för honom. Hans stora intresse som pensionär är dans och han går på dans flera gånger per vecka. På danserna träffar han många vänner och han känner sig glad och aktiv. Niklas kontaktar dig på telefontiden för att han ofta måste gå upp nattetid och kissa. Han har även problem med att kunna tömma blåsan ordentligt och har efterdropp när han varit på toaletten. Efter att ha träffat Niklas misstänker läkaren malignitet. Ett annat namn för prostatakörteln är blåshalskörteln, de flesta som dör av prostatacancer är över 75 år, prostatakörteln undersöks alltid genom palpation vid cancermisstanke och det blodprov som vanligen tas vid misstanke om sjukdomen är PSA.

Vid läkarbesöket på vårdcentralen konstateras att Niklas PSA-värde är kraftigt förhöjt och remiss skickas till urologmottagningen. Utredningen visar på en lågdifferentierad prostatacancer.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ UROLOGMOTTAGNINGEN

Vården och behandlingen ska så långt som möjligt planeras och genomföras i samråd med Niklas och när det finns flera behandlingsalternativ som stämmer överens med vetenskap och beprövad erfarenhet har Niklas rätt att vara delaktig i val av behandling.

3. Vilka är de 2 vanligaste kurativa behandlingarna av prostatacancer, när tumören är begränsad enbart till prostata? (0,5p/behandling) (1p)

1	
2	

4. Vilka 2 lagar, förutom Hälso- och sjukvårdslagen, styr Niklas rätt att själv välja behandling? (0,5p/svar) (1p)

1	
2	

KOD _____

Niklas Nyberg**Totalt 14 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 9)**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Niklas Nyberg, 78 år är änklings sedan några år och bor i en lägenhet. Han har en son som flyttat utomlands och en dotter som bor i samma stad. Båda barnen har barn och dessa är till stor glädje för honom. Som pensionär har han börjat dansa flera gånger per vecka. På danserna träffar han många vänner och han känner sig glad och aktiv och upplever sig ha god hälsa. Den sista tiden har han dock fått svårare att sova på grund av att han måste gå upp för att kissa på natten.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRAL

Niklas kontaktar dig på telefontiden för sina problem. Utifrån de symtom Niklas beskriver misstänker du att han har en förstorad prostata.

1. *Ange 4 symtom på förstorad prostata som Niklas skulle kunna ha förutom nokturi. (0,5p/symtom) (2p)*

1	
2	
3	
4	

Du bokar en tid hos läkaren på vårdcentralen åt Niklas. I samband med besöket uppkommer misstanken om malignitet, dvs. prostatacancer.

2. *Besvara nedanstående påståenden om prostata och prostatacancer. Markera ditt svar med ett kryss. (0,5p/svar) (2p)*

<i>Vad är ett annat namn för prostatakörteln?</i>	<i>Blåshalskörteln</i>	<i>Blåskörteln</i>	<i>Uretrakörteln</i>
<i>Inom vilket åldersintervall sker de flesta dödsfallen i prostatacancer i Sverige?</i>	55-65	65-75	75-85
<i>Vilken undersökning av prostata görs alltid i ett första skede, vid misstanke om prostatacancer?</i>	Biopsi	Ultraljud	Palpation
<i>Vad kallas det blodprov som vanligtvis tas vid misstanke om prostatacancer?</i>	PSA	PSE	PSO

KOD _____

Operationen förlöper utan komplikationer och hon överrapporteras till uppvakningsavdelningen. Nicole har mått bra på uppvakningsavdelningen och bedöms därmed kunna komma tillbaka ortopedavdelningen. Du tar emot henne efter att hon har varit några timmar på uppvakningsavdelningen. Med anledning av att Nicole har varit fastande inför operationen samt att hon haft lite svårt att komma igång med att dricka har hon en infusion Glukos 50 mg/ml, 1000 ml, som pågår i en PVK på vänster hand.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ORTOPEDADELNINGEN.

Nicole är trött men mår bra. Du har med dig Henrik, en nyexaminerad sjuksköterska som går inskolning och tillsammans reflekterar ni kring olika postoperativa behandlingar, varav syrgas är en. Henrik funderar kring att Nicole har astma och ni diskuterar syrgasbehandling och skillnaden om en patient har astma eller KOL, i relation till syrgas.

13. Besvara nedanstående frågor genom att sätta kryss för rätt svar i tabellen. (0,5p/svar) (3p)

<i>Hur många procent är normalt syrgasmättnaden i blodet hos en ung frisk person?</i>	91 %	97 %	93 %
<i>Vem får ordinaera syrgas?</i>	Avdelningschef	Sjuksköterska	Läkare
<i>Vad ska ordinationen innehålla?</i>	Dos och mätmetod	Dos och administrationssätt	Dos, administrationssätt och behandlingstid
<i>Vad innebär koldioxidretention?</i>	Lågt pCO ₂ i artärblodet	Högt pCO ₂ i artärblodet	Högt pCO ₂ i venösa blodet
<i>Vad innebär det att en patient med KOL hamnar i koldioxidnarkos?</i>	Slöhet på grund av låg syrgastillförsel	Slöhet på grund av otillräcklig utandning av koldioxid	Slöhet på grund av hög syrgastillförsel
<i>Vid vilket syrgasflöde behövs vanligtvis <u>inte</u> anfuktning?</i>	5 liter	2 liter	7 liter

Dagen efter operation ska Nicole komma upp och gå. Det är viktigt att mobilisering sker så snart som möjligt för att förhindra postoperativa komplikationer så som t.ex. ventrombos samt för att rehabiliteringen av Nicole ska gå bra. Efter några dagars mobilisering bedöms Nicole vara utskrivningsklar. Hon skrivs ut till hemmet med ett planerat återbesök på ortopedmottagning och röntgen tre veckor efter operationen.

KOD _____

Nicole har mått bra på uppvakningsavdelningen och bedöms därmed kunna återkomma till ortopedavdelningen. Du tar emot henne. Med anledning av att Nicole har varit fastande inför operationen samt att hon haft lite svårt att komma igång med att dricka har hon en infusion Glukos 50 mg/ml, 1000 ml, som pågår i en PVK på vänster hand. Några av de kontroller du utför hos Nicole de första timmarna på avdelningen är kontroll av smärta, mängd infunderad vätska, hudskada, ineffektiv cirkulation i perifer vävnad, och urinretention. Nicole påkallar din uppmärksamhet eftersom hennes vänstra hand, där glukosinfusionen pågår, börjar göra ont. Du tittar på handen och inspekterar insticksstället för PVK. Du ser att det ser svullet ut i området och bedömer därför att du måste sätta en ny PVK. Du undviker att placera PVK i ett irriterat kärl eller i kärl som går över en led. Du stasar upp till 40-60 mmHg med blodtrycksmanschett. Insticksstället ska kontrolleras minst en gång var 8:e timme och två ex på komplikation till PVK är tromboflebit och lokal infektion.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ORTOPEDAVDELNINGEN

Nicole har fått en ny PVK och du läser av att det har infunderats 350 ml av Glukos 50 mg/ml av de 1000 ml som var ordinerat postoperativt. Du bestämmer dig för att inte använda droppräknare på den mängd som är kvar utan räknar istället ut antal droppar per minut.

Glucos 50 mg/ml

Infusionsvätska, lösning 50 mg/ml

Glukoslösning för vätske- och näringstillförsel

Aktiv substans Glukos

Du startar infusionen klockan 16.00 och ställer in droppakten så att den resterande mängden Glucos 50mg/ml ska vara infunderad och klar innan klockan 22.00 (1 ml =20 drp).

***12. Hur många droppar/minut ställer du in för att infusionen ska vara infunderad och klar 22.00? Avrunda till hela droppar. (Korrekt svar= godkänt)**

Svar:

KOD _____

Nicole har en fraktur distalt på vadbenet och en skada på insida fotknöl på höger ben. Du tar emot överrapportering från akutmottagningen enligt SBAR, S står för situation, B står för bakgrund t.ex. att hon har astma, A står för aktuellt tillstånd t.ex. att hon har fraktur och R står för rekommenderad åtgärd t.ex. att hon skall förberedas inför operation. Nicole planeras för operation av sin fraktur så snart en operationstid meddelas. Nicole får sederande och smärtstillande läkemedel som premedicinering, detta för att hon skall vara lugn och för att höja hennes smärtröskel.

Nicole transporteras iväg till operation efter sedvanliga preoperativa förberedelser. Operationen förlöper utan komplikationer och hon överrapporteras till uppvakningsavdelningen. Hon bedöms att efter några timmar kunna återkomma till ortopedavdelningen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ORTOPEDAVDELNINGEN

Du går till uppvakningsavdelningen och hämtar Nicole. Sjuksköterskan rapporterar att Nicoles operation varade i 50 minuter och att hon fått en spinalbedövning.

10. Nämn 4 postoperativa kontroller, som är aktuella för dig att utföra på Nicole den första timmen på avdelningen efter det att hon återkommit från uppvakningsavdelningen, förutom kontroll av andningsfrekvens, syresättning, puls och blodtryck och PVK. (0,5p/kontroll) (2p.)

1	
2	
3	
4	

Det är ordinerat infusion Glukos 50 mg/ml, 1000 ml postoperativt. Nicole påkallar din uppmärksamhet efter en stund, eftersom att det börjar göra ont i hennes vänstra hand. Du tittar på handen och inspekterar insticksstället för PVK. Det ser svullet ut i området och du bedömer därför att du måste sätta en ny PVK.

11. Besvara följande frågor om PVK. (0,5p/svar) (3p)

<i>Du funderar på vilken ven på Nicoles underarm/handrygg du ska välja. Ange 2 orsaker till att du undviker att sätta PVK på ett visst ställe på trots att kärlet är rakt och har stor diameter.</i>	1	
	2	
<i>Du använder en blodtrycksmanschett att stasa med. Ange lämpligt stastryck i mmHg.</i>		
<i>Ange 2 komplikationer till PVK, förutom extravasal infusion.</i>	1	
	2	
<i>Hur ofta ska insticksstället på Nicoles hand kontrolleras när hon har en PVK?</i>		

KOD _____

Nicole är 34 år och har astma och allergi sedan hon var barn. Nicole inte har varit helt följsam till de ordinerade läkemedlen för behandling av hennes astma och hon ändrar sina medicineringsvanor. En kväll i träningsspåret vill det sig inte bättre än att Nicole faller illa. Hon kan inte stödja på foten och en annan joggare larmar ambulans. Du är omvårdnadsansvarig för Nicole. Du genomför en preliminär bedömning av motorik, känsel och cirkulation för att se om det finns kärl och nervskador. Läkaren som undersöker Nicole bedömer att en röntgen måste göras och skriver en röntgenremiss. Nicole får komma till röntgen och hon återkommer efter genomförd röntgen till akutmottagningen. På röntgensvaret står följande: "Distal fibula fraktur och medial malleolskada, dexter". Detta betyder att Nicole har en fraktur distalt på vadbenet och en skada på insida fotknöl på höger ben.

Läkaren som har undersökt Nicole beslutar med stöd från röntgensvaret att hon skall läggas in på en ortopedavdelning för fortsatt vård och behandling, då frakturen var komplicerad.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ORTOPEDA VDELNINGEN

Du tar emot Nicole och får en överrapportering av sjuksköterskan från akutmottagningen enligt SBAR. "S" står för "situation" och innehåller information om kontaktorsak.

8. *Vad betyder övriga bokstäverna i SBAR? Ge 1 exempel för varje bokstav om vad som kan ingå i rapporten om Nicole. (0,5p/svar) (3p)*

<i>Förkortning:</i>	<i>Betydelse:</i>	<i>Innehåll:</i>
B		
A		
R		

Nicoles fraktur är komplicerad så operation är nödvändigt. Inför operationen ordinerar ansvarig narkosläkare "traditionell" premedicinering som innehåller minst två olika läkemedelseffekter.

9. *Nicole skall få premedicinering. Ange 2 önskvärda läkemedelseffekter av premedicinering. Förklara också för Nicole varför premedicinering ges och hur läkemedlen påverkar henne. (0,5p/svar) (2p)*

<i>Läkemedelseffekt:</i>	<i>Förklaring:</i>

KOD _____

Nicole är 34 år och har astma och allergi sedan hon var barn. Innan Nicole har tid för läkarbesök skall en del undersökningar vara genomförda däribland spirometri, med bland annat mätning av FEV₁. Vid samtalet med läkaren framkommer att Nicole inte har varit helt följsam till de ordinerade läkemedlen för behandling av hennes astma. Nicole ställer en del frågor kring sina läkemedel. Du berättar att Pulmicort Turbohaler® verkar inflammationshämmande i luftvägarna och att vanligaste biverkningarna är svampinfektion i munhåla och svalg, hosta och heshet. Nicole kan undvika problem med svampinfektion i munhålan genom att noga skölja munnen med vatten efter varje doseringstillfälle.

Nicole har blivit mer följsam till sina ordinerade läkemedel. Hon har även kommit igång med sin träning och har tagit fasta på de råd hon fått såsom att medicinera innan hon tränar, samt noggrann uppvärmning. Vädret ställer dock till med svårigheter under träningsperioden i februari. Det är halkigt och svårt att springa på grund av det. En kväll i träningsspåret vill det sig inte bättre än att Nicole faller. Hon kan inte stödja på foten och en annan joggare larmar ambulans, som hämtar henne.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Du tar emot Nicole när hon anländer till akutmottagningen och är omvårdnadsansvarig för henne. Innan läkaren kommer genomför du en preliminär bedömning av Nicoles skada.

6. Ange 2 bedömningar som du genomför när du gör ett distalstatus och motivera varför dessa båda bedömningar är viktiga att göra. (0,5p/svar) (2p)

Bedömning:	Motivering:
1	
2	

Läkaren bedömer att Nicole skall röntgas och skriver därför en röntgenremiss. Efter att foten har blivit röntgad återkommer Nicole till akutmottagningen. På röntgensvaret står följande: "**Distal fibula fraktur och medial malleolskada, dexter**". Sjuksköterskestudenten Elna, som du handleder, frågar vad orden betyder.

7. Förklara vad "**Distal Fibula fraktur och medial malleolskada, dexter**" betyder med svenska termer. (0,5p/svar) (2p)

Fibula:	
Medial:	
Malleol:	
Dexter:	

KOD _____

Nicole är 34 år och har astma och allergi sedan hon var barn. Nicole har följande läkemedel; Pulmicort® Turbuhaler® 100 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Oxis® Turbuhaler® 4,5 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Vid behov har Nicole även Bricanyl® Turbuhaler® 0,25 mg/dos. Innan Nicole har tid för läkarbesök skall en del undersökningar vara genomförda däribland spirometri, med bland annat mätning av FEV1. Vid samtalet med läkaren framkommer att Nicole inte har varit helt följsam till de ordinerade läkemedlen för behandling av hennes astma. För att öka följsamheten till Nicoles medicinering ber läkaren dig att genomföra en undervisning kring astma och dess behandling. Vid personcentrerad kommunikation uppmuntrar du bl.a. till delaktighet, respekterar Nicole och hennes behov av att få vara sig själv samt stödjer hennes styrkor och behov. Du handleder sjuksköterskestudenten Amir och du berättar om ytterligare fyra kärnkompetenser för sjuksköterskor; samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap och säker vård.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

I samband med undervisningstillfället ställer Nicole en del frågor kring sina läkemedel, bland annat om biverkningar.

5. Svara på nedanstående frågor. (2p)

<i>Nicole undrar om effekten av läkemedlen. Berätta för henne om effekten av Pulmicort Turbuhaler®. (0,5p)</i>		
<i>Ange 2 vanliga biverkningar som kan uppstå för Nicole vid användning av Pulmicort® Turbuhaler. (0,5p/biverkan) (1p)</i>	1	
	2	
<i>Tipsa om 1 egenvårdsråd som minskar risken för att Nicole ska få biverkning av Pulmicort Turbuhaler®. (0,5p)</i>		

KOD _____

Nicole är 34 år, har astma och allergi sedan hon var barn. Nicole har följande läkemedel; Pulmicort® Turbuhaler® 100 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Oxis® Turbuhaler® 4,5 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Vid behov har Nicole även Bricanyl® Turbuhaler® 0,25 mg/dos. Hon har enligt vårdgarantin rätt till ett läkarbesök inom primärvården inom sju dagar. Innan Nicole har tid för läkarbesök skall en del undersökningar vara genomförda däribland spirometri, med bland annat mätning av FEV₁. Du berättar också att Nicoles uppmätta värde av FEV₁ kan bli sänkt vid försämring av astman, och är ett tecken på luftvägsobstruktion, svullnad i luftvägarna.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

I ditt första möte med Nicole frågar du henne om de besvär hon upplever, vad som utlöser andningsbesvären och observerar hennes andning. Under samtalet med läkaren framkommer att Nicole inte har varit helt följsam i sin användning av läkemedlen. För att optimera Nicoles astmabehandling och följsamhet till sin medicinering ber läkaren dig att genomföra patientundervisning kring astma och dess behandling. För att Nicole ska känna att du lyssnar och förstår hennes situation så genomför du undervisningen enligt personcentrerad kommunikation. Sjuksköterskestudenten Amir vill vara med och lyssna och lära.

3. *Näm 4 aspekter som du beaktar för att uppnå en personcentrerad kommunikation i mötet med Nicole, förutom att avsätta tid och vara i en lugn miljö. (0,5p/aspekt) (2p)*

1	
2	
3	
4	

Efter samtalet diskuterar du och Amir kring begreppet personcentrering, vilket ingår som en av sjuksköterskans sex kärnkompetenser. Amir undrar vilka de övriga kärnkompetenserna är?

4. *Ange ytterligare 4 av sjuksköterskans kärnkompetenser, förutom personcentrerad omvårdnad? (0,5p/svar) (2p)*

1	
2	
3	
4	

KOD _____

Delprov I	Poäng:	G/U:
Delprov II – läkemedelsberäkning		G/U:

Nicole Nielsen Totalt 13 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 12)

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Nicole Nielsen är 34 år och ensamstående. Hon bor i en modern trerumslägenhet och arbetar på ett IT-konsultföretag i Göteborg. Hon röker inte och lever hälsosamt. En dag frågar en arbetskamrat om Nicole vill springa Midnattsloppet. Nicole säger ja trots att hon inte har tränat så mycket tidigare. Efter att hon lovat börjar hon tveka, men samtidigt så vill hon ändå göra ett försök och börja träna inför loppet. Nicole har astma och allergi sedan hon var barn, så hon vill prata med en läkare om hur hon skall gå tillväga med medicineringen när hon skall börja träna. Nicoles besvär av sin astma vid ansträngning men är annars ganska symtomfri. Hon har följande läkemedel; Pulmicort® Turbuhaler® 100 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Oxis® Turbuhaler® 4,5 mikrogram/dos, 1 dos morgon och kväll. Vid behov har Nicole även Bricanyl® Turbuhaler® 0,25 mg/dos. Nicole beslutar sig för att ringa sin vårdcentral för att få råd och information.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

När Nicole ringer vårdcentralen är det du som tar emot telefonsamtalet. Du bedömer att hon behöver träffa en läkare och bokar därför in en tid för läkarbesök.

1. Inom vilken tidsgräns ska Nicole få tid för läkarbesök på vårdcentralen enligt vårdgarantin? (1p)

Svar:

Innan Nicole har tid för läkarbesök skall en del undersökningar vara genomförda däribland spirometri, med bland annat mätning av FEV₁. Nicole kommer inte ihåg vad FEV₁ innebär och undrar vad som kan påverka värdet och du förklarar därför vad mätningen innebär.

2. Ge 2 exempel på vad som i Nicoles fall kan orsaka ett sänkt värde av FEV₁. (0,5p/svar) (1p)

1	
2	